

Népviselő babák kiállítása

Róza baba és társai

Györgyi Erzsébet

2010. szeptember 9-11. között a népviseletes babák készítőinek konferenciája töltötte be a budapesti Textilmúzeum patinás épületét, amely számos érdeklődőt is vonzott. Egyidejűleg megnyílt a Művészi népviseletes babák és a Kiss Áron Magyar Játék Társaság szervezésében Zorkóczy Miklósné, a Népművészet Mestere 2002 óta számos résztvevő számára tartott tanfolyamain készült „Róza babák” kiállítása is – egy nagy, áttekinthető kiállítás a hazai népviseletes babák világáról.

A megnyitón Kelemen László, a Hagyományok Háza főigazgatója mondott, a babakészítés fontosságát átérzve méltató beszédet, megemlítve, hogy esetleg ő is tud a jövőben helyszínt biztosítani hasonló kiállítás számára. A „Szupernagyik népdalköre” – a XII. kerület támogatásával működő amatőr népdalcsoporttal szerepelt, megalapozta a jó hangulatot. A Textilmúzeum részéről Vajk Éva, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság részéről e sorok írója köszöntötte a közönséget, utóbbi a teljes rendezvény szervezője, annak levezetője, moderátora volt a következő napokban is.

A túlnyomó részt vetített képes előadások végigvezettek a népviseletes baba készítés történetén, múzeumi gyűjteményeket és népművészeti alkotó közösségeket, nagy egyéniségek munkásságát ismertette. Felidéztük a Róza baba készítés történetének epizódjait és a babakészítők csoportosulásának, egymásra találásának eseményeit is. Hallottunk a babafarmak alakulásáról, különböző népviseletes papírbabákról, magyar történelmi viseletes babákról és – hogy határainkon túl is tekintsünk – orosz népviseletes babákról. Az előadók a témák elismert szakértői, néprajzkutatók, muzeológusok, művészettörténészek és alkotó művészek voltak. Az előadások összességében sokoldalúan mutatták be a népviseletes babakészítés történetét és különböző ága-

it. Mindez babakészítő tagjaink sokoldalú képzését is szolgálta, akik ezáltal számos babakészítési stílussal ismerkedhettek meg.

A nagy érdeklődést jelzi, hogy ötvenet meghaladja a jelenléti ívet aláírók száma. A hallgatóság nagy részét maguk a babakészítők alkották, de további társasági tagok, a Textilmúzeum köréhez tartozók, alkalmi vendégek is voltak köztük.

Másnap délelőtt kiváló népviseletes baba készítő ismertették saját pályájukat, munkamódszerüket kölcsönös érdeklődés mellett – ami további tanulságokkal szolgált a Róza baba készítőknél. Az amatőr babakészítők, akik a készítmény társaságunk tanfolyamán sajátították el, saját készítésű Róza babáikat, babacsoport-

jait mutatták be. E nap délutánján elkezdődött, másnap folytatódott a Róza baba készítői program, amely ez alkalommal főleg a test alakításra korlátozódott, annak legfontosabb fogásait mutatta be.

A kiállítás törzsanyagát, számszerűségében legjelentősebb részét a „Róza babák” teszik ki, amelyek társaságunk oktató programjain készültek. Megjelentek tehát a kiállításon olyan sorozatok, amelyek a program 8 éve alatt megtanulható valamenyny, különböző népviseletbe öltözött babát reprezentáltak egy-egy alkotótól, alkotó csoporttól. Akik később kapcsolódtak be, csak néhány évi „termést” hoztak.

A kiállítás másik fontos tárgycsoportja: az élvonalbeli népviseletes babakészítők: Zorkóczy Miklósné, Kolumbán Zsuzsanna – szintén a Népművészet Mestere –, Kolumbán Béláné, Bocsi Éva népi iparművész, Magyar

Ilona és Mária – akik az ócsai Tájházban nagyszabású kiállításon mutatják be egyszerű babáikon a helység és a környék népviseletét –, Molnárné Riskó Erzsébet rajztanár és Török Emőke, a Global Doll Society által elismert nemzetközi babatanár munkái. Török Renáta „Terka babáit” mutatta be, amelyeken a Szabolcs-

Szatmár-Bereg megyei viseleteket nem csak szemlélteti, hanem iskolákba eljárva az öltöztetés módját is tanítja. *Orbánné Balogh Katalin* játszásra alkalmas népviseletes babáit iparművészeti zsűrik is értékelik.

A kiállítás harmadik összetevője a muzeális babák. A Néprajzi Múzeumtól kölcsön kaptuk féltve őrzött, 20. század eleji, hiteles népviseletbe öltöztetett francia babáit, *Mészáros Anna* kiváló iparművész néhány – ma már híresnek számító – babáját. A miskolci Herman Ottó Múzeumtól és a mezőkövesdi Matyó Múzeumtól néhány már muzeális értékű népviseletes baba érkezett.

A kiállítás időtartamát eredetileg október végéig terveztük, de az érdeklődésre tekintettel máris hosszabbítást kérünk és a Textilmúzeum Katalin napi rendezvényében fontos pont lesz a kiállítás búcsúztatása. Az Örökségnapok és a Szakrális hét hétvégi eseményeiben is vezetés folyt kiállításunkban, *Kissné Sztraka*

Annamária, Társaságunk titkára által.

A népviseletes baba fontos követe a kultúrának. Magával viszi távolra szakadt hazánkfia, vagy örül, ha ajándékba megkapja, begyűjti a turista, emlékéül annak, hogy hazánkban járt. Még fontosabbá teszi létét, hogy valódi, népviseletbe öltözött embereket ritkán lehet látni manapság, a babák alapján alkothat elképzelést magának az érdeklődő egykori szépséges népviseleteinkről. Konferenciánk s a kiállítás – amelynek olyan nagy szeretettel biztosított helyszínt a Textilmúzeum – meg kívánta mutatni a legsikerültebb, legszebb babákat, azt, hogy a népviseletes baba készítése tanítható, megtanulható s keressük a módját, hogy ezek széles körben elterjedjenek, elérhetővé váljanak. Programunk támogatását ez úton is köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap Népművészeti Szakmai Kollégiumának és a Művészeti és Szabadművelődési Alapítványnak.

A program további részletei www.kamjt.hu honlapon olvashatók.